

ОКРЕМІ АСПЕКТИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

CERTAIN ASPECTS OF REGULATORY PROVISION OF TAX SECURITY OF UKRAINE

Мірошниченко В.Р., аспірант кафедри економічної безпеки
та фінансових розслідувань

Національна академія внутрішніх справ

Стаття присвячена висвітленню окремих особливостей нормативно-правового забезпечення податкової безпеки України. Визначені первинні та вторинні акти, що врегульовують питання забезпечення податкової безпеки. До групи первинних актів віднесено: Конституцію України ст. 67 якої закріплює обов'язок кожної людини сплачувати податки і збори у порядку й розмірах, встановлених законом, ст. 92 – закріплює можливість встановлення системи оподаткування, податків і зборів виключно законами України. Серед первинних актів базовим джерелом, яке безпосередньо закріплює основні положення забезпечення податкової безпеки держави, визнано Податковий кодекс України, який визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки тощо. Також до групи первинних актів віднесено Кодекс України про адміністративні правопорушення та Кримінальний кодекс України, в яких окремі норми безпосередньо спрямовані на забезпечення податкової безпеки держави, міжнародні договори у сфері оподаткування, а саме, угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядами різних країн про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухилень, а також Закони, якими вносяться зміни до чинного податкового законодавства з метою оперативного реагування на ситуацію, що виникає у суспільстві у певний період часу.

Наголошено, що важливе місце в системі нормативно-правового забезпечення податкової безпеки держави посідають вторинні акти, які представлені Постановами Кабінету Міністрів України, Указами Президента України, наказами Міністерства фінансів України, актами Національного банку України, Державної податкової служби України, Державної фіскальної служби України тощо. Також серед вторинних актів виокремлено програмні документи – стратегії, концепції, доктрини, а також роз'яснення і рекомендації Державної податкової служби України, якими окреслюються особливості окремих аспектів правозастосування у досліджуваній сфері.

Визначено, що важливим напрямом оптимізації діяльності щодо досягнення належного рівня податкової безпеки є активізація нормотворчої діяльності на всіх рівнях. Адаптивна стратегія податкової безпеки має базуватися на чіткому та логічному нормативно-правовому забезпеченні.

Ключові слова: податкова безпека, податки, нормативно-правове забезпечення, законодавче забезпечення податкової системи, економічна безпека.

The article is devoted to highlighting some features of regulatory and legal support of tax security of Ukraine. Primary and secondary acts regulating tax security issues have been identified. The group of primary acts includes: the Constitution of Ukraine, Art. 67 which enshrines the obligation of every person to pay taxes and fees in the manner and amount prescribed by law, Art. 92 – enshrines the possibility of establishing a system of taxation, taxes and fees exclusively by the laws of Ukraine. Among the primary acts, the Tax Code of Ukraine is recognized as the basic source, which directly establishes the basic provisions of ensuring tax security of the state. etc. The group of primary acts also includes the Code of Ukraine on Administrative Offenses and the Criminal Code of Ukraine, in which certain provisions are directly aimed at ensuring tax security of the state, international treaties in the field of taxation, namely agreements between the Cabinet of Ministers of Ukraine and governments to avoid double taxation. and prevention of tax evasion, as well as Laws amending the current tax legislation in order to respond quickly to the situation that arises in society in a certain period of time.

It is emphasized that secondary acts represented by Resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine, Decrees of the President of Ukraine, orders of the Ministry of Finance of Ukraine, acts of the National Bank of Ukraine, the State Tax Service of Ukraine, the State Fiscal Service of Ukraine and others occupy an important place in the system. Also among the secondary acts are program documents – strategies, concepts, doctrines, as well as explanations and recommendations of the State Tax Service of Ukraine, which outline the features of certain aspects of law enforcement in the study area.

It is determined that an important direction of optimization of activities to achieve the appropriate level of tax security is the intensification of rule-making activities at all levels. After all, an effective tax security strategy should be based on clear and logical regulatory support.

Key words: tax security, taxes, regulatory and legal support, legislative support of the tax system, economic security.

Сьогодні податкова безпека держави як збалансованість та стійкість податкової системи до внутрішніх і зовнішніх загроз, а також її здатність до забезпечення виконання державою своїх завдань, соціально-економічне зростання країни та стимулювання розвитку національної економіки відіграє важливу роль у забезпеченні економічної безпеки України. Держава регулює весь комплекс відносин у сфері забезпечення податкової безпеки, забезпечуючи відповідні умови для досягнення її належного рівня балансує при цьому інтереси особи, суспільства, держави. Тому у сучасних умовах нормативно-правове забезпечення податкової безпеки України є надзвичайно важливою та, водночас, складною проблемою. Саме її розв'язання сприятиме досягненню бажаного рівня соціально-економічного розвитку країни.

Нормативно-правове забезпечення податкової безпеки держави має створювати умови, у першу чергу, для справедливого оподаткування суб'єктів господарювання та оприлюднення цих умов у відповідних законах. Беззаперечно, що завдяки нормативно-правовій регламентації

відповідних положень, як дійсному практичному інструменту втілення багатьох програм, можна мінімізувати зловживання в ході формування податкових надходжень та їх використання [1, с. 124].

У сучасній науці досліджувались питання, пов'язані з нормативно-правовим забезпеченням податкової безпеки держави, фрагментарно розглядали Авер'янов В. Б., Берлач А. І., Білоус В. Т., Бригинець О. О., Воронова Л. К., Гетманцев Д. О., Голіков С. С., Дмитренко Е. С., Зачосова Н. В., Калюжний Р. А., Коваль Ю. А., Корнієнко М. В., Кочевой М. М., Мороз В. П., Нечай М. В., Чакалов Р. К., Шиманський Ф. В., Шопіна І. М. та інші. Водночас у досліджуваній проблематиці залишається низка нерозв'язаних питань.

Податкова безпека безпосередньо залежить від сумлінного дотримання вимог нормативно-правових актів з боку усіх суб'єктів податкових правовідносин, їх спільної взаємодії та врахування інтересів як держави, так і платників податків при розробленні та впровадженні заходів у зазначеній сфері. Проте, активний розвиток такої взаємодії можливий лише за умов чіткої правової регламентації.

У сучасній науці існують різні підходи до класифікації нормативно-правового регулювання окремих напрямів суспільних відносин. Проте найбільш цікавою та оптимальною для з'ясування особливостей нормативно-правового забезпечення податкової безпеки держави вбачається класифікація нормативно-правових актів за характером норм [2, с. 72], відповідно до якої вони поділяються на дві групи: перша – первинні акти, що містять вихідні правові норми, які становлять загальні основи правового регулювання, друга – це вторинні акти, які розкривають та конкретизують первинні норми, приймаються на їх основі та спрямовані на їх виконання.

Основоположним первинним актом є Основний закон, адже державна політика, зокрема й у сфері забезпечення податкової безпеки, будується на його положеннях. Основою нормативно-правового забезпечення податкової безпеки в Україні є Конституція України. Зокрема, ст. 8 Основного закону закріплює пряму дію її норм, а у ст. 67 – закріплений обов'язок кожної людини сплачувати податки і збори у порядку й розмірах, встановлених законом. Саме ця норма створює передумови податкових надходжень в обсягах та на умовах, визначених законодавством. Конституцією України закріплена можливість встановлення системи оподаткування, податків і зборів виключно законами України (ст. 92). Також в ст. 116 Конституції України визначений суб'єкт, який забезпечує проведення податкової політики – Кабінет Міністрів України, а в ст. 143 закріплено право територіальних громад села, селища, міста безпосередньо або через утворені ними органи місцевого самоврядування встановлювати відповідно до закону місцеві податки і збори.

Серед первинних актів базовим джерелом, яке безпосередньо закріплює основні положення забезпечення податкової безпеки держави є Податковий кодекс України (далі – ПК України). ПК України визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час адміністрування податків та зборів, а також відповідальність за порушення податкового законодавства. Водночас, у зазначеному кодексі відсутнє тлумачення дефініції «податкова безпека». Але ми погоджуємось з тим, що гарантування ефективного функціонування механізму забезпечення податкової безпеки України можливе за умови закріплення у ст. 14 ПК України поняття «податкова безпека держави» [3, с. 14].

Господарський кодекс України також містить окремі положення, що стосуються забезпечення податкової безпеки держави. Зокрема, у ст. 17 Кодексу визначені принципи, за якими будується система оподаткування в Україні. Крім того, зазначені основні фактори, що мають передбачати закони, якими регулюється оподаткування суб'єктів господарювання з метою вирішення найважливіших економічних і соціальних завдань держави, а саме: оптимальне поєднання фіскальної та стимулюючої функцій оподаткування; стабільність (незмінність) протягом кількох років загальних правил оподаткування; усунення подвійного оподаткування; узгодженість з податковими системами інших країн. Виглядає дещо алогічним розміщення таких положень у Господарському кодексі України. Складається враження певного дублювання окремих положень з ПК України. На підтвердження цього можна назвати визначений обов'язок суб'єкта господарювання своєчасно надавати податковим органам декларацію про майновий стан і доходи (податкову декларацію), інші необхідні відомості для нарахування податків та інших обов'язкових платежів; сплачувати податки та інші обов'язкові платежі в порядку і в розмірах, встановлених законом. Тому ми погоджуємось із Гетманцевим Д. О., Коваль Ю. А. та Нечай М. В., що «навіть чим можна пого-

дитись з тим, що податкові відносини можуть бути врегульовані його (авт. – господарського права) нормами» [4, с. 56].

До групи первинних актів також відносяться Кодекс України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) та Кримінальний кодекс України (далі – КК України). Окремі норми у зазначених кодексах безпосередньо спрямовані на забезпечення податкової безпеки держави. Зокрема, у КУпАП такими нормами є: ст. 163-1 «Порушення порядку ведення податкового обліку, надання аудиторських висновків», ст. 163-2 «Неподання або несвоєчасне подання платіжних доручень на перерахування належних до сплати податків та зборів (обов'язкових платежів)», ст. 163-3 «Невиконання законних вимог посадових осіб податкових органів» та ст. 163-4 «Порушення порядку утримання та перерахування податку на доходи фізичних осіб і подання відомостей про виплачені доходи». У КК України основною нормою, безпосередньо спрямованою на забезпечення податкової безпеки, є ст. 212 «Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів)». Крім цього, опосередковано у досліджуваному напрямі доцільно назвати ст. 366 «Службове підроблення».

До первинних також можна віднести й міжнародні договори у сфері оподаткування, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а саме, угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядами різних країн про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухилень. Зазначені договори дозволяють оптимізувати систему оподаткування при проведенні експортно-імпортних операцій, що утворює режим сприяння міжнародній торгівлі, а також міжнародне співробітництво у боротьбі з ухиленнями від обрахування та сплати податкових платежів.

До розглядуваної групи відносяться також Закони, якими вносяться зміни до чинного податкового законодавства з метою оперативного реагування на ситуацію, що виникає у суспільстві у певний період часу. Наприклад, з метою реагування на безпекові та пандемічні виклики до податкового законодавства було прийнято Закони України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» [5] та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» [6] якими було змінено критерії та вимоги до підприємців 1–3 групи та певним чином пом'якшені до них вимоги. З метою реагування на соціально-економічну ситуацію, що виникла внаслідок повномасштабного вторгнення РФ на територію України було прийнято Закони України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану» [7] та «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» [8], якими визначаються певні особливості оподаткування для окремих категорій платників податків, що дозволить підтримати суб'єкти господарювання та забезпечити їх діяльність у період воєнного стану, а також інші питання регулювання суспільних правовідносин у податковій сфері за даних обставин. Зазначені зміни, що вносяться у відповідь на загрози, що виникають, та відіграють роль одного з факторів підтримання податкової безпеки держави.

Крім того, у низці законів містяться окремі положення, що впливають на податкову безпеку держави, наприклад, Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначає повноваження органів місцевого самоврядування щодо встановлення місцевих податків і зборів, що не мають суперечити положенням ПК України. Також

законом ратифікуються конвенції у сфері податкових відносин, зокрема, Багатосторонню конвенцію про виконання заходів, які стосуються угод про оподаткування, з метою протидії розмиванню бази оподаткування та виведенню прибутку з-під оподаткування [9].

Окреме, важливе місце в системі нормативно-правового забезпечення податкової безпеки держави посідають вторинні акти, які представлені Постановами Кабінету Міністрів України, Указами Президента України, наказами Міністерства фінансів України, актами Національного банку України, Державної податкової служби України, Державної фіскальної служби України тощо. Постановами Кабінету Міністрів України, що прийняті на забезпечення виконання положень відповідних законів, деталізовано особливості їх реалізації, зокрема: Про державну фіскальну службу України [10] – врегульовано діяльність центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну податкову політику, державну політику у сфері державної митної справи, державну політику з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, державну політику у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового, митного законодавства, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску; Деякі питання електронного адміністрування податку на додану вартість [11] визначає механізм відкриття та закриття рахунків у системі електронного адміністрування податку на додану вартість, особливості складення податкових накладних та розрахунків коригування кількісних і вартісних показників до податкових накладних у такій системі, а також механізм проведення розрахунків з бюджетом з використанням зазначених рахунків; Про затвердження Порядку та форм надання контролюючим органам в електронному вигляді інформації щодо ставок та податкових пільг із сплати місцевих податків та/або зборів [12] та низка інших.

Нормативно-правові акти органів виконавчої влади. До зазначеної підгрупи відносяться накази Міністерства фінансів України, що врегульовують відносини у податковій сфері, зокрема: Про затвердження Порядку ведення податковими органами оперативного обліку податків, зборів, платежів та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, Про затвердження Порядку обліку платників податків і зборів, Про затвердження Положення про реєстрацію платників податку на додану вартість тощо.

Серед вторинних актів доцільно виокремити програмні документи – стратегії, концепції, доктрини. Зазначені документи представляють систему офіційно прийнятих у державі поглядів, оскільки вони є установчими [13]. Одним із нормативно-правових актів, де визначено загальні підходи до забезпечення податкової безпеки є Концепція забезпечення національної безпеки у фінансовій сфері [14], у якій визначені основні кроки держави на шляху до ефективної податкової політики, що сприятиме досягненню бажаного рівня податкової безпеки. До таких кроків віднесено:

- аналіз економічної співпраці українських резидентів із суб'єктами підприємницької діяльності, які зареєстровані в офшорних зонах, та удосконалення нормативно-правової бази у податковій сфері;

- інвентаризація міжнародних договорів про уникнення подвійного оподаткування, що не відповідають сучасним стандартам Організації економічного співробітництва та розвитку, і внесення змін до положень таких договорів у частині розширення вимог щодо обміну інформацією;

- подальше проведення податкової реформи за напрямками удосконалення системи податкового адміністрування, розроблення ефективного механізму здійснення контролю та звітності, взаємодії між суб'єктами податкової системи.

Проте, наведені кроки досягнення ефективності податкової політики вважається за доцільне регулярно переглядати та визначати нові, актуальні відповідно до тієї ситуації, що склалася у країні в певний період часу. Але зазначена Концепція з моменту прийняття жодного разу не переглядалась та не доповнювались її відповідні положення, що знижує рівень її відповідності вимогам часу.

Також до вторинних актів відносимо роз'яснення і рекомендації Державної податкової служби України, якими окреслюються особливості окремих аспектів правозастосування у досліджуваній сфері. Зокрема, рекомендації щодо застосування конвенцій про уникнення подвійного оподаткування [15], у яких визначені поради щодо застосування конвенцій (угол/договорів) про уникнення подвійного оподаткування, які було з іншими державами укладено Україною. А методичні рекомендації щодо порядку взаємодії між підрозділами органів державної податкової служби при організації, проведенні та реалізації матеріалів перевірок платників податків [16] визначають загальний алгоритм дій структурних підрозділів ДПС України, до функцій яких входить здійснення контролю за обігом та оподаткуванням піддакцизних товарів, а також при проведенні документальних позапланових перевірок щодо дотримання норм законодавства з питань регулювання обігу готівки, порядку здійснення платниками податків розрахункових операцій, ведення касових операцій, наявності ліцензій, дотримання роботодавцем законодавства стосовно укладення трудового договору, оформлення трудових відносин з працівниками тощо. З-поміж іншого ДПС України оприлюднюються і податкові консультації, які мають індивідуальний конкретний характер, що характеризується розв'язанням податковим органом цілком конкретного питання враховуючи вихідні дані платника податків, наприклад, фізичних осіб, які провадять незалежну професійну діяльність (приватних нотаріусів, адвокатів) [17].

Результати аналізу нормативно-правового забезпечення податкової безпеки держави дозволяє виокремити її особливості та недоліки:

- податкова система України характеризується передусім фіскальною спрямованістю, що є основною рушійною силою більшості змін, які плануються державою та для реалізації яких вносяться до податкового законодавства;

- нормативно-правові акти з питань оподаткування є складними та нестабільними, окремі законодавчі норми – недостатньо узгоджені, інколи спостерігається суперечливість між окремими нормами ПК України та підзаконними нормативно-правовими актами, які повинні узгоджуватися з його положеннями. Зазначене пов'язане з тим, що сьогодні питання у сфері забезпечення податкової безпеки регулюються не тільки законами, а і актами Кабінету Міністрів України, указами Президента України тощо. Враховуючи те, що чимало податкових норм характеризуються неоднозначним тлумаченням при їх застосуванні. Інколи такі особливості призводять до необґрунтованого збільшення податкового навантаження на платників податків та створюють передумови для ухиленя від сплати податків, звернення до інституту оптимізації їх сплати тощо. Все викладене негативно позначається на діяльності суб'єктів господарювання, знижує привабливість національної економіки для іноземних інвесторів та загалом становить загрозу податковій безпеці держави;

- нечіткість, неповнота, нестабільність та суперечливість норм чинного законодавства, що обумовлює так звану податкову оптимізацію, що, у свою чергу, послаблює податкову безпеку держави;

- неузгодженість між розробниками та безсистемність окремих нормативно-правових актів регулювання податкової безпеки призводить до колізій та проталани у нормативно-правовому забезпеченні податкової безпеки

держави. Саме непослідовність правового регулювання відносин у податковій сфері офіційно визнано однією із загроз у сфері фінансової безпеки [18];

– наявність розгалуженої системи податкових пільг та їх лобіювання для окремих категорій платників податків.

– суперечність двох видів обліку – бухгалтерського та податкового, різностороннє трактування розподілу на витрати та доходи об'єктів оподаткування, неясність схем підрахунку фінансового результату, податку на прибуток, податку на додану вартість тощо. Як результат вищеперерахованих складностей ускладнюється процес декларування фінансових результатів суб'єктів господарської діяльності, з'являються шляхи умисного та так званого легального ухилення сплати окремих податків та зменшення загального обсягу надходжень до бюджету держави та як результат, низький рівень податкової безпеки на усіх рівнях її формування.

Перераховані вище недоліки нормативно-правового забезпечення податкової безпеки, перелік яких не є вичерпним, призводять до низької ефективності заходів, що реалізуються державою у досліджуваній сфері та, відповідно, неможливості досягнення її високого рівня. У свою чергу це потребує докорінної зміни підходів до формування нормативно-правового забезпечення податкової безпеки держави.

Напрями, форми та способи організації заходів із забезпечення податкової безпеки мають ґрунтуватись на його нормативно-правовому забезпеченні. Проте, сьогодні нерегламентованість необхідних нормативно-правових норм або їх повна відсутність поряд із зростанням сучасних глобалізаційних викликів та деструктивних загроз потребує постійної адаптації та реформування, які можливі за вдосконаленням відповідного нормативно-правового забезпечення та жорстокого контролю за дотриманням законодавчих норм [19, с. 165]. Тому важливим напрямом оптимізації діяльності щодо досягнення належного рівня податкової безпеки є активізація нормотворчої діяльності на всіх рівнях. Зокрема, необхідно розробити Концепцію законодавства у економічній безпеці, у якій передбачити відповідні заходи із забезпечення податкової безпеки, Програму підготовки нормативно-правових актів, Програму заходів щодо забезпечення податкової безпеки, негайно здійснити узгодження між розробниками нормативних документів. Реалізація цих напрямів дозволить зміцнити правовий режим податкової безпеки держави. Ефективна стратегія податкової безпеки має базуватись на чіткому та логічному нормативно-правовому забезпеченні. Власне, оптимально побудована система нормативно-правового регулювання утворює основу системи забезпечення податкової безпеки держави.

ЛІТЕРАТУРА

1. Голіков С. С. Податкова складова фінансової безпеки України. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2017. Вип. 25. Ч. 2. С. 122–125.
2. Горбач-Кудря І. А. Адміністративно-правові засади застосування спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству. Дис. ... канд. юрид. наук. Спеціальність: 12.00.07. К., 2021. 371 с.
3. Бригінець О. О. Актуальні питання правового забезпечення податкової безпеки України. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 2. С. 13–15.
4. Гетманцев Д. О., Коваль Ю. А., Нечай М. В. Адміністрування податкових платежів: проблеми теорії та практики : наук.-практ. посіб. К. : Юрінком Інтер, 2017. 776 с.
5. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві : Закон України від 16 січ. 2020 р. № 466-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/466-20#Text>
6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19) : Закон України від 30 бер. 2020 р. № 540-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20#Text>
7. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану : Закон України від 24 бер. 2022 р. № 2142-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2142-20#Text>
8. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану : Закон України від 15 бер. 2022 р. № 2120-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>
9. Про ратифікацію Багатосторонньої конвенції про виконання заходів, які стосуються угод про оподаткування, з метою протидії розмиванню бази оподаткування та виведенню прибутку з-під оподаткування : Закон України від 28 січ. 2019 р. № 2692-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2692-19#Text>
10. Про Державну фіскальну службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 трав. 2014 р. № 236. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/36-2014-п#Text>
11. Деякі питання електронного адміністрування податку на додану вартість : Постанова Кабінету Міністрів України від 16 жов. 2014 р. № 569. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/569-2014-п#Text>
12. Про затвердження Порядку та форм надання контролюючим органам в електронному вигляді інформації щодо ставок та податкових пільг із сплати місцевих податків та/або зборів : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 груд. 2020 р. № 1330. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1330-2020-п#Text>
13. Гнатенко В. С. Нормативно-правове забезпечення державної політики у сфері економічної безпеки. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 2. URL: http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/2_2021/33.pdf
14. Про схвалення Концепції забезпечення національної безпеки у фінансовій сфері : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 серп. 2012 р. № 569-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/569-2012-р#Text>
15. Про рекомендації щодо застосування конвенцій про уникнення подвійного оподаткування : Лист Державної Податкової служби України від 27 груд. 2012 р. № 12744/0/71-12/12-1017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1274810-12#Text>
16. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку взаємодії між підрозділами органів державної податкової служби при організації, проведенні та реалізації матеріалів перевірок платників податків : Наказ Державної Податкової служби України від 04 вер. 2020 р. № 470. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0470912-20#Text>
17. Про затвердження Узагальнюючої податкової консультації щодо деяких питань оподаткування фізичних осіб, які провадять незалежну професійну діяльність (приватних нотаріусів, адвокатів) : Наказ Державної податкової служби України від 24 груд. 2012 р. № 1185. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va185837-12#Text>
18. Стратегія економічної безпеки на період до 2025 року : Указ Президента України від 11 сер. 2021 р. № 347/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3472021-39613>
19. Шиманський Ф. В., Кочевой М. М. Нормативно-правові засади забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання. *Вісник Одеського національного університету*. Серія: Правознавство. 2014. Т. 19, Вип. 1. С. 163–169.